

25.4.2018

EOAK/4946/2017

Viite: 14.8.2017 vireille tullut kantelu

ASIA: Oikaisuvaatimuksen käsittely Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalla

1 KANTELU

(jälj. kantelija) pyysi tutkimaan Helsingin kaupungin liikuntalautakunnan menettelyn. Kantelija oli kokenut, että heinäkuussa 2016 Kumpulán maauimalan henkilökunnan käytös häntä kohtaan oli epäasiallista, minkä vuoksi hän joutui käyttämään muiden tahojen omistamien maauimaloiden palveluja. Kantelija oli vaatinut, että liikuntavirasto korvaa hänelle sen osan kausilipun hinnasta, jota vastaava kausi jäi häneltä käyttämättä. Liikuntajohtaja päätöksellään 5.10.2016 hylkäsi kantelijan vaatimuksen. Kantelija teki 11.10.2016 viranhaltiapäätöksestä oikaisuvaatimuksen liikuntalautakunnalle. Hän vaati hyvityksen suorittamista ja koron maksamista sekä edelleen mahdollisen hallinto-oikeudelle tehtävä valituksen johdosta aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen korvaamista. Kantelun mukaan liikuntalautakunta ei ollut kantelun laatimiseen mennessä käsitellyt oikaisuvaatimusta.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunnan selvitys 3.10.2017. Selvityksessä todetaan seuraava:

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala oli 25.8.2017 vastaanottanut eduskunnan oikeusasiamieheltä selvitys- ja lausuntopyyntöä koskien tekemän oikaisuvaatimuksen käsittelyn viipymistä. oli tehnyt kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle, koska hänen lokakuussa 2016 liikuntalautakunnalle lähettämänsä liikuntajohtajan päätöstä koskevaan oikaisuvaatimukseen ei ole vastattu vielä 14.8.2017 mennessä.

Kantelun tekijä oli 8.9.2016 toimittanut liikuntavirastolle vahingonkorvaushakemuksen koskien uimakausikortin käyttämättä jääneitä käyntikertoja ajalla 17.7.–20.8.2016. Va. liikuntajohtaja oli hylännyt hakijan vahingonkorvausvaatimuksen päätöksellään 5.10.2016, minkä jälkeen hakija oli määräajassa 11.10.2016 tehnyt liikuntalautakunnalle oikaisuvaatimuksen koskien liikuntajohtajan päätöstä. Oikaisuvaatimuksessaan hakija oli vaatinut liikuntajohtajan päätöksen oikaisemista ja korvattavaksi sekä alkuperäistä vahinkoa (25 euroa) korkoineen että mahdollisia tulevia hallintotuomioistuinkäsittelystä aiheutuvia kustannuksia.

Kantelun tekijä oli 23.10.2016 lähettänyt sähköpostiviestin Helsingin kaupungin kirjaamoon sekä kaupunginjohtaja Jussi Pajuselle koskien oikaisuvaatimustaan. Kantelun tekijä oli lähettänyt viestin, koska hän ei saanut kirjaamosta sähköpostitse vastaanottokuittausta lähettämäänsä oikaisuvaatimukseen liittyen. Viestissään kantelun tekijä oli toistanut oikaisuvaatimuksensa.

Eduskunnan oikeusasiamiehelle lähettämässään kantelussa kantelun tekijä oli pyytänyt oikeusasiamiestä huomauttamaan Helsingin kaupungin liikuntalautakunnalle, että lautakunta ei saa jättää käsittelemättä siellä vireille saatettua asiaa.

Oikaisuvaatimuksen käsittely liikuntavirastossa

Kantelun tekijä oli asianosaisena ollut kuntalain mukaisesti oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen omaa vahingonkorvaushakemustaan koskevassa asiassa ja oli tehnyt oikaisuvaatimuksen säädetyssä ajassa. Liikuntalautakunnan olisi kuntalain 134 §:n 2 momentin mukaisesti tullut käsitellä oikaisuvaatimus kiireellisenä. Oikaisuvaatimuksen käsittely oli kuitenkin pysähtynyt 14.10.2016.

Selvitys- ja lausuntopyynnön myötä suoritettuna selvityksen mukaan Helsingin kaupungin Ahjo-asianhallintajärjestelmään oli kirjattu kantelun tekijän oikaisuvaatimus 13.10.2016. Tämän jälkeen kaupungin kirjaamosta oli lähetetty Ahjo-järjestelmän kautta kaksi tehtäväpyyntöä liikuntavirastoon kahdelle eri henkilölle. Tehtäväpyynnöistä oli käynyt ilmi, että asianhallintajärjestelmään kirjatulle asialle oli saapunut oikaisuvaatimus. Asianhallintajärjestelmästä lähetetyt tehtäväpyynnöt olivat menneet liikuntaviraston lakimiehelle ja hallintosihteerille. Jälkimmäinen vastaanottaja oli ensimmäisenä huomannut tehtäväpyynnön mutta oli erehdyksessä uskonut sen tulleen ainoastaan tiedoksi eikä toimenpiteitä varten, mistä syystä hän oli tehtäväpyynnön saapumista seuraavana päivänä kuitannut tehtäväpyynnön valmiiksi. Hallintosihteerin ei selvitystä varten toimittamassaan kertomuksessa muistanut käsittelevänsä vastaavia oikaisuvaatimuksiin liittyviä tehtäväpyyntöjä aiemmin eikä ollut ymmärtänyt, että asia oli tehtäväpyynnön saapumisen jälkeen palautettava asianhallintajärjestelmässä valmisteluun.

Kaupungin asianhallintajärjestelmän kautta tehtäväpyyntöjä ohjataan paitsi toimenpiteitä varten myös tiedoksi. Tehtäväpyynnön vastaanottajan on arvioitava, onko tehtäväpyyntö sellainen, joka edellyttää vastaanottajalta toimenpiteitä, vai onko tehtäväpyyntö lähetetty ainoastaan tiedoksi vastaanottajalle. Hallintosihteerin oli arvioinut kuvauksella "Vahinkoasia; koskien uintikausikorttia" saapuneen oikaisuvaatimuksen olleen tarkoitettu hänelle vain tiedoksi.

Toisen vastaanottajan kuitattua Ahjo-järjestelmässä asialle lisätystä oikaisuvaatimuksesta ilmoittavan tehtäväpyynnön valmiiksi asian käsittely oli pysähtynyt. Sekä liikuntavirastossa että Helsingin kaupungin kirjaamossa oli katsottu, että oikaisuvaatimus oli otettu käsittelyyn, mikä käy ilmi myös kirjaamon vastauksesta kantelun tekijän 23.10.2016 lähettämään sähköpostitiedusteluun oikaisuvaatimuksensa vastaanottamisesta. Saadun selvityksen mukaan kaupungin kirjaamosta oli 23.10.2016 sähköpostitse ilmoitettu kantelun tekijälle, että hänen kirjaamoon toimittamansa oikaisuvaatimus oli toimitettu eteenpäin jatkokäsittelyä varten. Samassa sähköpostiviestissä kantelun tekijälle oli kerrottu hänen asiansa käsittelynumero tiedusteluja varten sekä asiaa valmistelevan liikuntaviraston lakimiehen nimi ja yhteystiedot.

Kantelun tekijä ei saadun selvityksen mukaan ottanut yhteyttä liikuntaviraston lakimieheen.

Oikaisuvaatimuksen käsittely kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

Kesäkuun 2017 alusta lähtien Helsingin kaupungin organisaatio on muodostunut aiempien keskushallinnon ja virastojen sekä liikelaitosten sijasta keskushallinnosta ja neljästä toimialasta. Liikuntavirasto yhdistyi muutoksessa osaksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa, joka toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa. Liikuntalautakunnalle osoitettu liikuntajohtajan päätöstä koskeva oikaisuvaatimus siirtyi samalla kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan käsiteltäväksi ja valmisteltavaksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla.

Asianhallintajärjestelmässä asianohjauksessa aiemmin tapahtuneen virheen vuoksi oikaisuvaatimuksen valmistelu jatkui toimialalla vasta eduskunnan oikeusasiamieheltä saapuneen selvitys- ja lausuntopyynnön myötä. Oikaisupyynnö käsiteltiin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa 19.9.2017, § 44.

Kantelun tekijän eli hakijan alkuperäisen vahingonkorvausvaatimuksen johdosta liikuntavirastossa toimitetun selvityksen mukaan Kumpulän maauimalan asiakas oli kertonut henkilökunnalle hakijan sopimattomasta käytöksestä, minkä jälkeen henkilökunnan edustaja oli kysynyt asiasta hakijalta itseltään. Hakijaa ei poistettu paikalta eikä häntä estetty käyttämästä liikuntaviraston uimahalleja tai maauimaloita. Liikuntaviraston henkilöstö oli toiminut tilanteessa asianmukaisesti ja saamansa ohjeistuksen mukaan maauimalan järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi. Liikuntavirasto vastaa tilojensa turvallisuudesta, mistä syystä henkilöstöllä on velvollisuus selvittää tapahtumien kulku epäillyissä järjestyshäiriötilanteissa ja tarvittaessa kutsua poliisi asian selvittämiseksi.

Vahingonkorvaushakemuksessaan ja oikaisuvaatimuksessaan kuvaamalla tavalla hakija oli tilanteen seurauksena tehnyt päätöksen olla käyttämättä liikuntaviraston uimahalleja ja päättänyt sen sijaan käyttää muita lähialueiden palveluntarjoajia. Uimakausikortin käyttämättä jääminen johtui näin ollen hakijan omasta ratkaisusta eikä sellaisesta liikuntaviraston puolella tapahtuneesta menettelystä tai laiminlyönnistä joka voisi johtaa vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n 1 momentin mukaiseen vahingonkorvausvelvollisuuteen.

Hakija ei oikaisuvaatimuksessaan tuonut esille uusia asiaan vaikuttavia seikkoja, joiden perusteella vahingonkorvauslain mukaista korvausvastuun muodostumista olisi ollut syytä arvioida uudelleen. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti hylätä oikaisuvaatimuksen.

3 RATKAISU

Perustuslain 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta. Pykälän 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Kuntalain (365/1995) 89 §:ssä säädettiin oikaisuvaatimuksesta. Pykälän 1 momentin mukaan Kunnanhallituksen ja lautakunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Pykälän 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

Kesäkuun alussa kokonaisuudessaan voimaan tulleen ja kuntalain (365/1995) kumonneen kuntalain (41072015) 134 §:ssä säädetään oikaisuvaatimuksesta. Pykälän 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä.

Oikeuskirjallisuudessa (Harjula-Prättälä: Kuntalaki – taustat ja tulkinat, Helsinki 2016, s. 899), todetaan oikaisuvaatimuksen käsittelystä muun ohella seuraavaa.

Kuntalain 134.2 §:n mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä, mikä tarkoittaa yleensä sitä, että asia on valmistelun jälkeen pyrittävä ottamaan toimielimien seuraavaan kokoukseen. Valmistelutoimien sisältö ja laajuus riippuvat luonnollisesti asiasta ja voimavaroista. Hallintolain 49e §:n mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisesti. Sanamuodot poikkeavat toisistaan vain vähän, ja ne korostavat hyvän hallinnon vaatimusta asian viivytyksettömästä käsittelystä. Hallintovaliokunta piti kiireellisyysvaatimusta tähdellisenä ja kiinnitti mietinnössään (HaVM 3/2010 vp) huomiota siihen, että oikaisuvaatimusvaihe pidentää asian kokonaiskäsittelyaikaa, jos oikaisuvaatuspäätökseen haetaan vielä muutosta. Kiireellisyysvaatimus olisi hyvin voitu jättää vain hallintolain yleissääntelyn varaan.

Kantelijan 11.10.2016 tekemä oikaisuvaatimus ratkaistiin kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunnassa 19.9.2017 § 44. Lautakunta hylkäsi oikaisuvaatimuksen. Päätöksen perusteluissa todettiin, että hakija oli maauimalassa tapahtuneen tilanteen seurauksena tehnyt päätöksen olla käyttämättä liikuntaviraston uimahalleja ja päättänyt sen sijaan käyttää muita lähialueiden palveluntarjoajia. Uimakausikortin käyttämättä jääminen johtui näin ollen hakijan omasta ratkaisusta eikä sellaisesta liikuntaviraston puolella tapahtuneesta menettelystä tai laiminlyönnistä, joka voisi johtaa vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n 1 momentin mukaiseen vahingonkorvausvelvollisuuteen. Lisäksi päätöksessä selostettiin oikaisuvaatimuksen käsittelyä liikuntavirastossa. Päätöksen mukaan inhimillisen erehdyksen vuoksi kirjaamosta liikuntaviraston valmistelijalle lähtenyt Ahjo-tehtäväpyyntö oli kuitattu valmiiksi sen sijaan, että asia olisi siirretty takaisin valmisteluun. Tästä syystä asia ei edennyt valmisteluun ennen kuin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle (ent. liikuntavirastolle) saapui selvitys- ja lausuntopyyntö eduskunnan oikeusasiamieheltä. Päätökseen oli liitetty muutoksenhakuohjeena kunnallisvalitusohje hallinto-oikeuteen.

Kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittelyaika ei täyttänyt kuntalaissa säädettyä käsittelyn viivytyksettömyyden eikä kiireellisyyden vaatimusta. Kuten oikeuskirjallisuudessa on todettu, oikaisuvaatimuksen käsittelyn kiireellisyysvaatimus on tähdellinen, koska sen käsittelyvaihe pidentää asian kokonaiskäsittelyaikaa. Syynä oikaisuvaatimuksen käsittelyn kohtuuttomalle viivästymiselle oli kaupungin asianhallintajärjestelmässä inhimillisestä erehdyksestä tehty kirjaus, että asia oli valmis. Kun kantelun johdosta päättämäni selvitys- ja lausuntopyyntöni saapui 25.8.2017 kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle, oikaisuvaatimus käsiteltiin kiireellisesti ja päätös siihen annettiin 19.9.2017. Näistä syistä tyydyn kiinnittämään kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan huomioita perustuslaissa turvattuun oikeusturvaan kuuluvaan vaatimukseen käsitellä asiat asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä.

Muilta osin kantelu ei ole antanut aiheetta toimenpiteisiini.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni käsityksen kaupungin kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan laiminlyönnistä käsitellä kantelijan oikaisuvaatimus viivytyksettömästi ja kiireellisesti sen tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Sakslin

Esittelijäneuvos

Ulla-Maija Lindström